

Dno je základem úlu ve skutečném i přeneseném významu. Jeho konstrukcí, která byla vyvíjena několik let, lze částečně ovlivnit chování včelstva.

Úl začíná ode dna

Vývoji a úpravám dna jsem při svém včelaření věnoval nejdéle čas a tudíž na něm najdete nejvíce odlišností a vychytávek. Dno je doslova i přeneseně základem úlu. Nejenže na něm celá úlová sestava stojí a dno odděluje nástavky s plásty od země, ale dno též zajišťuje důležité funkce pro vzlet a přistávání včel a jejich rychlou výměnu na česně v době snůšky. Na něm včely zajišťují obranu vstupu do úlu a mnohdy i předávání základních informací mezi sebou. Skrze dno provádíme mnoho možných léčebných zákroků, odběr měli a základní pozorování včelstva v létě i v zimě. V neposlední řadě pak jeho prostřednictvím zajišťuji regulaci vstupu vzduchu a tím ochlazování nebo naopak utepení prostoru úlu, a tak do určité míry i regulaci plodování. Samozřejmě nelze opominout ani možnost krmení a sběru pylu. Výsledkem celého snažení byl vývoj a uvedení do praxe mého vlastního typu úlového dna s dírovým česnem. Zcela identický typ dna pouze s půdorysnými odlišnostmi používám jak pro falcované úly Langstroth, tak pro falcovaný úl 39 x 24 (17; 34,7; 27,5; 30) i falcované slovenské „B“ 42 x 27,5 (17; 34,7).

Jde o dřevěné celozasíťované dno vysoké 10 až 12 cm (podle výšky falcu) s polohovací podsíťovou podložkou.

Dírové česno

Odlišností mého dna od jiných výrobků je tzv. „dírové česno“, které je užší a zároveň vyšší, než je běžně užívaný standard. Na zimu se zužuje plastovou vložkou nebo kovovou zábranou proti vniknutí myši a rejšků. Proč „dírové“ česno? Všiml jsem si totiž, že včely jsou od přírody zvyklé přistávat na ono „dírové“ česno. Výška

nikoliv šířka jim pak pomáhá usnadnit provoz na česně v době maximální snůšky. U úlů stojících v jedné řadě vedle sebe tím pádem nevzniká jeden dlouhý otvor, tak jako u česna, které ho mají přes celou šířku dna. Tím pádem mám daleko menší zalétávání, zlepšuje se oplození matek (u úlů v řadě však není nikdy ideální), a pozoruji i lepší zdravotní stav včelstev. Včele nevyhovují naše „řadové“ chovy (úly umístěné v jedné řadě těsně vedle sebe). Zkrátka čím je větší vzdálenost česna (= dír do úlu), tím mají včely větší „soukromí“. Potvrzení méj teorie jsem pak s potěšením nalezl v knize Fenomenální včely, za jejíž překlad co nejuctivěji děkuji příteli Ing. D. Titěrovi. Dno je opatřeno mírným přesahem bočnic dolů (falcem). Falce zároveň tvoří „nožky“ a krom toho jsou díky nim dna štosovatelná. Vzadu je dno osazeno otevíratelnými dvířky, jimiž lze pozorovat spodní část úlu, vkládat léčiva nebo čistit podmet bez rušení včel. Dále jsem je na bocích opatřil vyfrézovanými úchyty, což usnadňuje uchopení a manipulaci s nimi.

Pohled na celozasíťované dno s „dírovým“ česnem a velkým letákem. Obojí usnadňuje včelám přistávání zejména v době snůšky.

Dostatečně dlouhý leták

Dno je již z výroby samozřejmě opatřeno velkým 14 cm dlouhým letákem lichoběžníkového půdorysu. To vše usnadňuje včelám vzlety a přistání a tím pádem maximalizuje provoz zejména při velké snůšce. Leták je mírně nakloněný směrem od úlu, což též usnadňuje včelám přistávání a zároveň se na letáku nedrží voda.

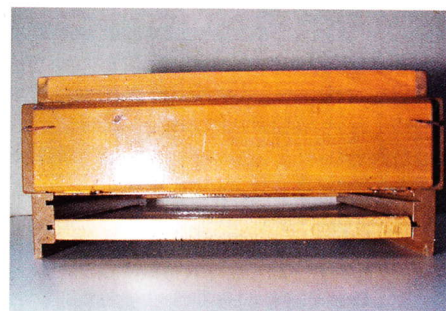
Podložka reguluje plodování

Další velmi významnou, a řekl bych klíčovou, částí dna je dvoupolohová zásuvná podsíťová podložka z masivního plastu s úchopem. Třístranné drážky a zkosený úchop velmi dobře při uzavření dotěsňují dno při léčení. Podložka neslouží jen k bezproblémovému odběru měli, kterou tak mám k dispozici doslova po celý rok k diagnostice, a k uzavření síta při aplikaci Formidolu, ale hlavně k regulaci přístupu vzduchu do úlu.

Na začátku nástupu rojové nálady, tj. cca počátek května, ji otevírám (= vložím do spodní polohy) za účelem „chlazení“, což slouží jako protirojové opatření. Nechávám ji otevřenou většinou do příchodu letních veder, kdy ji vracím do horní polohy (lépe se klimatizuje místnost s jedněmi otevřenými dveřmi než s pěti). Asi měsíc před první fumigací (cca počátek září) přesunu podložku do spodní polohy (nebo úplně odstaním mimo úl), aby včely věděly dostatečně jasně o prvních raních mrazících a omezily tak podzimní kladení, zejména pokud se plodiště nachází ve spodním nástavku. Při klasické fumigaci nebo fumigaci aerosolem se samozřejmě podložka dá do horní polohy. Jinak během celé zimy je síto otevřené, a to až do proletu. Až po něm dám podložku do horní polohy. Tím pomohu k snadnějšímu udržování tepla pro předjarní kladení. U úlů umístěných venku na větrném stanovišti musím i na období ledna dát podložku do horní polohy, aby mi vítr měl nevyfoukal. Po jejím odběru dám podložku ihned opět dolů.

Účinnější léčení

Za velmi důležité považuji to, že díky úzkému česnu se dno chová jako „vana“, což

Klíčovou částí dna je dvoupolohová zásuvná podložka pod sítím, kterou se reguluje vstup vzduchu do úlu.

Dno je ze zadu opatřeno dvířky pro snadné čištění a léčení, příp. krmení, bez rušení včel.

Vše je řešeno účelně a jednoduše. Tak jako vkládání pylochyty. Vrtaná deska se zasune do dna, včely jí musí odteďka prolézat, a je hotovo.

je ideální pro léčení kyselinou mravenčí podmetem a vůbec i ostatními léčivy či vyhrazenými léčivými přípravky. Tento způsob aplikace je sice podle literatury o něco méně účinný, a to zejména u dlouhodobých odpařovačů (ty nepoužívám, takže se musím přiklonit k literatuře). Při mé aplikaci Formidolu tzv. „naráz“ (vkládám totiž do podmetu odparné desky s kyselinou mravenčí zcela bez jakéhokoliv regulačního

V zimě každá ruka dobrá

obalu), jsem nižší účinnost u aplikace podmetem v porovnání s aplikací nad plodiště nezjistil ani já ani žádný z mých přátel. Vířením vzduchu včelami se dostávají páry z této „vany“ zpět do celého úlu. Případná očka samozřejmě uzavírám a česno je tzv. „dírové“, jak uvedeno výše. U dvou vysokých nástavků dám 1/2 formidolové desky u 3 a více vysokých nástavků dávám celou formidolovou desku. Také aerosolové ošetření je s tímto dnem velmi snadné. Dno utěsním zasunutím podložky do horní polohy a aerosolují česnem, které potom na 2 hodiny uzavřu šikovým obrácením česnové vložky. Případně si můžete pro aplikaci aerosolu do dvířek vyvrtat uzavíratelný otvor. Zásuvnou podložku dávám dolů po cca 2 dnech, kdy kontroluji spad.

Pylochyt je „součástí“ dna

Již od počátku vývoje dna jsem počítal s myšlenkou využití síta ve dně jako součástí pylochyty. Pro sběr pylu tedy

potřebuji pouze otevřít zadní dvířka podmetu, vsunout pylochyťovou vložku, pod síťovou podložku vložit do spodní polohy a na ni umístit pylochyťové síto. Pokud mám otevřená očka, tak je samozřejmě zavřu. To je vše. Otázka 10 sekund.

S krmením a podněčováním podmetem se také počítá

Díky dostatečně vysokému prostoru zadních dvířek dna lze do prostoru podmetu vložit plovákové krmítko nebo větší přehradové krmítko. To zatím sice nepoužívám, ale je mi zcela a dávno jasné, že včelám nejvíce vyhovuje doplňování zásob spodem prostřednictvím starých včel a ze směru, odkud vždy nektar přichází, tj. zdola. Je tedy stále co vylepšovat.

Shrnutí

Při dnešní nabídce úlových sestav není snadné si vybrat v čem včelařit. Nicméně z mé dlouholeté včelařské praxe (na které jsem existenčně závislý, neboť je to moje povolání) vyplývá, že pokud chci dosahovat vysokých medných výnosů s minimalizační časů, je otázka konstrukce dna úlu jednou z klíčových prvků. Dno je základem úlu a je třeba jej využívat k intenzivnímu ovlivňování včelstva. Musí splňovat nároky včel, být co nejvíce přátelské jejich přirozeným životním podmínkám, ale zároveň musí co nejvíce usnadňovat práci včelařů. Myslím si, že po létech vývoje a praktického ověřování jsem se do těchto požadavků střelil. Dno splňuje definici varroadna (může se na něj čerpat dotace z EU), které doporučuji k nákupu využít.

Kontrola zimní měli snadno a rychle

Miroslav Sedláček,
učitel včelařství a soudní znalec
www.vcelarstvisedlacek.cz